

באהבתך עידן

פרשת תולדות

מאמר מתוך הספר "תוכו רצוף אהבה" חברה רעה משפיעה

העלון טעון גניזה ♦ אין לקרוא בשעת התפילה!

העלון בחסות רשת הכוללים "תפארת יוסף ובנימין" ב"ב ופ"ת בראשות הרה"ג נצח מהצרי שליט"א

פגוש דוב שכול ואל תראה אדם בשעת עבירה!

שלמה המלך, החכם באדם, אומר כך (משלי יז, יב): "פגוש דב שכול באיש - ואל כסיל באיוולתו".

מה כוונת הפסוק? מבאר הגר"א, כי אחד מבעלי החיים המסוכנים ביותר הוא הדוב. על אחת כמה וכמה כאשר הוא נתון בסערת נפש לאחר שצייד הצליח להרוג את בניו. ועל אחת כמה וכמה עשרות מונים - כאשר הוא פוגש באותו צייד! באותה שעה אין מסוכן ממנו בכל הבריאה כולה.

אומר לך שלמה המלך: "פגוש דב שכול באיש - ואל כסיל באיוולתו". מוטב לך, בן אנוש, לפגוש בדוב שכול בשעה שהוא פוגע באיש, אותו איש שצד את בניו, כאשר זעמו גואה במידה רבה. ולא לפגוש בכסיל בשעה שהוא נתון בעיצומו של מעשה איוולת!

הסכנה מצד החיבור לכסיל, מזהירנו שלמה המלך, רבה ועצומה מאין כמוה!

כשיוצאים מבית המדרש עלולים לחזור עם אשת יפת תואר...

"אם פגע בך מנוול זה", היצר הרע, "משכחו לבית המדרש. אם אבן הוא, נמוח, אם ברזל הוא מתפוצץ" (סוכה נב ע"ב, קדושין ל ע"ב). בין כתלי בית המדרש, אפשר להיות צדיק גמור. אבל כשיוצאים, עלולים לחזור עם אשת יפת תואר.

ולכן בגלעד שכיחים רוצחים בשוגג משום שבחברה בה מצויים רוצחים רבים יש זילות בחיי אדם, וממילא אין נזהרים, ומתרבים מקרי הרצח בשוגג.

אף מלאך יכול להתקלקל!

אנו אומרים בפיוט בליל יום הכיפורים: "הס קטגור, וקח סנגור מקומו". מה אמרנו כאן? הרי זה דין, ויש בו סדרי דין. הקטגור תובע, ואם אין תשובה מספקת ניתנת הרשות למשחית, רחמנא לצלן (יעוין שבת נה). וכיצד מבקשים שלא לתת לו פתחון פה?

ועוד, מה הבקשה: "הס קטגור, וקח סנגור מקומו". האם הסנגור בא במקומו? הרי לכל אחד מהם מקומו ושעתו!

אלא, אומר הגר"י גלינסקי זצ"ל:

לקטגור יש טענות, מכאן ועד אין סוף. וכל טענה מושמעת בזעקה. בקול תרועה רמה: היתכן, איזו העזה, פשע ומרד. אין כפרה, בגיהנום אין די!

ואנו מבקשים: "הס קטגור", תאמר לו שיפסיק לצרוח. ולא זו בלבד, אלא שהוא בעצמו יעשה סנגור וילמד זכות.

הכיצד? פשוט: "מקומו", תוריד אותו לעולם הזה, ותראה איך ינהג!

והלא מלאכים ירדו בדורו של קין, והתגשמו עד שעשו כל תועבה (פרקי דרבי אליעזר, כב). וכשירדו להפוך את סדום, נכנס בהם רגש ישות ואמרו: "כי משחיתים אנחנו את המקום", (בראשית יט, יג), ונדחו ממחיצתו של הקב"ה קל"ח שנים (בראשית רבה נ, ט). וביציאת מצרים נאמר: "ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה" (שמות יב, יב), אני ולא מלאך ולא שרף ולא שליח (מכילתא בא, ז), כי טומאת מצרים היתה רבה כל כך, עד שאפילו מלאכים היו עלולים להטמא שם (זוהר ח"א קיז, א).

אם כן, הורד נא את המקטרג לכאן, ונראה כיצד ינהג, ונשמע כיצד ידבר! ("והגדת")

עד היכן השפעת החברה לרעה?

שאלנו, מדוע התורה מעלה חשש שאדם ימשך אחר אלוהים אחרים שמאוסים כשקצים וכגללים?

התשובה המזועזעת היא, כי עד כדי כך מגעת השפעתה הנוראה של החברה הרעה!

סכנה כה נוראה טמונה בהתחברות עם אנשים רעים עובדי עבודה זרה במקרה האמור - עד כדי כך שהאדם עשוי לסטות מדרך הישר וללכת בדרכים מעוותות, גם כאשר ברור לו כשמש כי הוא צועד בדרך מקולקלת ומשוקצת.

"בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם, אחות לבן הארמי לו לאשה" (כה, כ)

"וכי עדיין לא נכתב שהיא בת בתואל ואחות לבן ומפדן ארם? אלא להגיד שבחנה, שהיתה בת רשע ואחות רשע ומקומה אנשי רשע, ולא למדה ממעשיהם" (רש"י).

א. פלא פלאות! וכי אין לרבקה שום שבח אחר מלבד זה שלא למדה ממעשי הרשעים? שואל הגר"ז אפשטיין זצ"ל בספרו "הערות", הלא בפרשת חיי שרה, מרבה התורה לספר בשבח מידת החסד שהיתה טבועה בה. כמו כן ראינו בסוף הפרשה שמשבאה רבקה לאוהל שרה, ראה יצחק שנעשתה רבקה דוגמת שרה אמו, במה שחזרו כל ג' הדברים שפסקו בעת מות שרה. אם כן, מדוע לא צויינו כאן השבחים ההם? כמו כן קשה מדוע שיבחו אותה בשבח המזכיר גם את גנותה?

ב. לפני היציאה למלחמה מכריו הכהן שהאיש הירא ורך הלבב מעבירות שבידו ילך וישוב לביתו (דברים כ, ח), ואמרו (סוטה מד): שחזור אף על עבירה מדרבנן. כגון שסח בין תפילין של יד לתפילין של ראש, ובין ישתבח ליוצר (ירושלמי, הובא ב"בית יוסף" אורח חיים נד), הרי שהמדובר בצדיק גמור, שלא עבר מימיו עבירה מדאורייתא או מדרבנן - ויוצא למלחמה, וחוזר עם גויה יפת תואר?

ולא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע (קידושין כד). איך יובן - כל ימיו מתגבר הוא על היצר הרע. נלחם ומנצח. לא הצליח להחטיאו במאומה. וכאן, אם לא נתיר לו יפול שדוד?

שכך נאמר: "וראית, וחשקת". וכבר: "ולקחת" (דברים כא, יא-יב)...

ג. בגמרא (מכות ט:): שאלו מדוע נקבעו שלוש ערי מקלט בעבר הירדן, כאשר בכל ארץ ישראל יש שלוש ערי מקלט. ותרצו, שבגלעד שכיחים רוצחים, ונצרכות שם ערי מקלט רבות. ותמוה, שהרי הערים מיועדות לקלוט רוצחים בשגגה, ומה לנו אם מצויים שם רוצחים רבים במזיד. (עיין תוס').

ד. (דברים כט, טז-יז): "ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם, עץ ואבן, כסף וזהב אשר עמהם, פן יש בכם איש או אשה, או משפחה או שבט, אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקינו, ללכת לעבוד את אלהי הגויים ההם" וגו'. מהו "את שקוציהם ואת גלוליהם"? מפרש רש"י: "שקוציהם - על שם שהם מאוסים כשקצים, גלוליהם - על שם שמאוסים כגלל".

וכאן הבן שואל, אם אלהי העץ והאבן, כסף והזהב, הינם משוקצים ומתועבים, כשקץ וכגלל, מהו איפוא החשש הנורא? מדוע שאדם בר דעת מן הישוב ילך ויעבוד אלהים משוקצים ומאוסים? ומדוע התורה מעלה את החשש הזה במלוא עוזו: "פן יש בכם וגו' אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקינו"?

דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו אחר רעיו

וכך כותב הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ו ה"א), וז"ל: "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו, ולפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים כדי שילמד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך כדי שלא ילמד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר 'הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע', עכ"ל.

וביאורו, שהשפעת החברה היא טבע מוטבע באדם "דרך ברייתו". כשם שאם יצום יכחש בשרו ואם לא יישן יתעייף. כך אם יהיה בחברה מסוימת יושפע. הן במעשיו והן בדעותיו!

הנכנס לחנות בשמים בגדיו מתבשמים!

ובמדרש ביארו חכמינו ז"ל את הסכנה יותר. על הפסוק "הולך אל חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע" (משלי יג, כ), מובא במדרש (מדרש משלי פ"א): משל למה הדבר דומה? לאדם שנכנס לחנות של בושם וקלט ריח הבשמים, כשיצא כל בגדיו מבושמים ואפילו כשהוא לא קנה מן הבושם כלום, וכן להיפך, הנמצא בסביבת רשעים, הרי זה כאדם הנכנס לחנות של בורסקי שבגדיו קולטים ריחות רעים, וגם אם יזהר בכל מאודו שלא להשתייך כלל לבעל הבורסקי ועורותיו הסרוחים, ידבק בו הריח בעל כרחו.

כן הוא הדבר בסביבת אלו שאינם שומרים תורה ומצוות כדבעי, ומבלים ימיהם בהבלי עולם ופטפוטי הבל, או גרוע יותר - אין עצה אחרת אלא להסתלק מסביבתם לגמרי!

העלון לרפואת עמית אברהם בן עדי ולרפואת דביר בן לילך בשחועמי

סיפור לשבת

לגמור כל לילה ספר תהלים כדי לא להתקלקל

סיפר הרב ברונר שהיה הנהג של הרבנית קניבסקי. באחד הימים בהם לקחתי את הרבנית קניבסקי לבקר את אביה, הרב אלישיב זצ"ל, סיפר לי אחיה, רבי אברהם: "על בלטה זו עמדה בת שבע בבחורותיה ובכל לילה ולילה היתה גומרת את ספר התהלים".

כשנסענו חזרה, הרהבתי עוז ושאלתי את הרבנית על מה ולמה ראתה לעשות זאת?

תחילה ניסתה להתחמק מלענות לי, אך לבסוף אמרה: "בבית אבי היתה עניות, אמי ע"ה לא חפצה להשיג שום דבר. כל מגמתה היתה רק שלימודו של אבי יהיה ללא הפרעות, ומסרה את נפשה על כך".

"הייתי הבת הגדולה, וכבר למדתי הנהלת חשבונות, לכן יצאתי לעבוד, כדי לסייע בפרנסת הבית. אלא, שמאחר שמקומות עבודה המתנהלים באוירה של תורה כמעט ולא היו, לכן, נאלצתי לעבוד במקום בו היתה אוירה אחרת..."

על כן באותה תקופה הייתי משכימה לפנות בוקר ומתפללת בעמידה את כל ספר התהלים בכדי שיום זה יעבור עלי בטובה ובשמחה ומתוך אמונה כפי שחונכתי בבית אבא ולא הושפע חלילה מהאוירה השוררת במקום העבודה.

וכי אנו מחוסנים ממראות פריצות!?

בהגדת ה"חפץ חיים" מובא שרבי יהודה קרביץ סיפר שאחיו, רבי שאול, התגורר במשך שנים בתל אביב. וכאשר גדלו ילדיו, חשש שמא החשיפה לחילולי השבת הרבים ולמראות הפריצות, תזיק להם, לכן נכנס עם אחיו אל הרב מבריסק זצ"ל, כדי לשאול בעצתו, האם לעקור לבני ברק.

כששמע הרב מבריסק את השאלה, התפלא מדוע חושש הוא רק לילדיו.

"ואנו" - תמה - "וכי מחוסנים אנו? וכי ראיית חילול שבת ומראות פריצות לא תזיק לנו?"

כששמע רבי יהודה את תשובתו, ביקש להוסיף מעשה שארע בראדן, כפי שמסופר בספר "מאיר עיני ישראל": באחד הימים נודע בעיירה כי חידוש מסעיר עומד להתחולל במקום: קו אוטובוס יקשר בין העיירה לבין תחנת הרכבת.

אולם באותו חידוש טמון היה מוקש גדול, שעלול היה למוטט ולהביקע את חומת השבת - אותו קו אוטובוס אמור היה לפעול במשך שבעה ימים בשבוע, נהוג בידי יהודי מחלל שבת!

ה"חפץ חיים", שמע על התכנית, עלה לבית המדרש והתריע אודות הפירצה הנוראה, ובנהמת לבו הטהור קרא: "זי מאכן מיר קאלט", הם מקררים אותי!

שמע הרב מבריסק את המעשה וקרא בהתפעלות: הנה, שומעים אתם" ה"חפץ חיים", חשש שעלול הוא להיות מושפע ולהתקרר, ואנו סבורים שמחוסנים אנו מפני השפעה..."

"מתו אחיו מחמת מלאכה!"

מסופר על הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, שבמהלך ביקורו בארצות הברית, סמוך לפרוץ מלחמת העולם השנייה, הגיע להרבה ערים וקהילות יהודיות, בהן פעל לטובת ישיבתו המפורסמת ברנוביץ, ביקורו השאיר אז רושם רב, באו אליו גם הרבה אנשים לבקש עצה ותושיה בפתרון בעיותיהם, שכן ידוע ומקובל היה כגאון בתורה וכאיש צדיק וקדוש.

בין אלו שבאו אליו לשאול בעצמו, היה גם יהודי אחד מיוצאי גרמניה, ושאלתו היתה, הואיל ויש לו בן שכבר הגיע לגיל חמש עשרה שנה, והגיעה השעה ללמוד אומנות, שהרי אמרו חכמינו ז"ל (אבות ב, ב) "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ". ובכן הוא בא לשאול, או יותר נכון בא לומר מה בדעתו לעשות ולבקש הסכמתו של רבי אלחנן.

רבי אלחנן ידע היטב שמכיון שמדובר ביהודי שבא מגרמניה, שם היתה מקובלת השיטה של תורה עם דרך ארץ, צריכים לדבר איתו בלשון רכה ובגמישות, ועל כן פתח ואמר לו: אתה בודאי צודק, אין ספק שטוב תורה עם דרך ארץ, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, הכל אמת, ברם, מה דעתך על הענין של הכנסת בנו של אדם לביתו של אברהם אבינו, האם זו מצוה? ודאי שזו מצוה גדולה, הן אמרו חכמינו ז"ל "גדולה מילה ששקולה כנגד כל המצוות שבתורה" (גדרים לב). והלא כל כלל ישראל עומד על יסוד של בריתו של אברהם אבינו.

ואולם - המשיך רבי אלחנן בדבריו - מה הדין אם קרה חלילה, שמתו אחיו מחמת מילה, הלא אסור למול. אמנם בגמרא יש מחלוקת אם מתו שנים או שלושה, על כל פנים אם התברר שישנה חזקה כזו - אסור למול, זוהי ההלכה. וכל כך למה? כי כבר מתו אחיו מחמת מילה. הרי שאפילו במצוה כה גדולה וכה חשובה, אם מתו אחיו מפני שמלו אותם, אסור למול את זה שנוולד עכשיו, ואם אביו כן ימול אותו - הוא יעבור עבירה, שכן כיצד הולך אדם למול את בנו כשהוא מסכן בזה את חייו?

אם כן - אמר לו רבי אלחנן - הלא לא תאמר שמצות מילה פחותה וקלה מענין זה של לימוד אומנות ומלאכה לבן, והיום אנו חיים בדור ובמצב של "מתו אחיו מחמת מלאכה"! כאשר שולחים ילד ללמוד מלאכה, הוא עלול להתקלקל, והנוק שנגרם דומה לפחות לענין של "מתו אחיו מחמת מילה", והלא ראינו בימים אלו, שזוהי תופעה שכיחה שבנים מתקלקלים כשהם יוצאים מחוץ לכותלי התורה...

כך אמר לו רבי אלחנן, אבל היהודי לא קיים את דבריו, ושלח את בנו למלאכה. וכמה אומלל ומסכן היה אותו האיש, כי בנו לא הוציא את שנתו, כי באמצע השנה שבה הוציא אותו מהישיבה, חלה הבן לפתע ונפטר. שהיה כאן בחינת גזירה שיצאה מלפני השליט, וכיון שאמר רבי אלחנן שדומה זה למתו אחיו מחמת מילה נתקיים הדבר ביהודי הזה...

על כל פנים, ממעשה נורא זה למדנו כמה גדולה השפעת החברה לרעה עד כדי כך שמה שפעם היה מציאות שאנשים יצאו לעבוד ולא התקלקלו בדורו של ר' אלחנן השתנתה המציאות, ומי שיצא לעבוד ניתק את הקשר שלו עם התורה ויצא לתרבות רעה, ומה נענה בדור שלנו...

עלון זה יוצא

להצלחת

הרב הגאון
נצח בן תורקיה שושנה
הדסה בת פרוחה שושנה מחאזי
לעילוי נשמת
ר' סעדיה בן נחום
תורקיה שושנה בת מהרי
יוסף בן ר' סעדיה
שלום בן ר' סעדיה
ת.נ.צ.ב.ה.
ולהצלחת
רבקה בת הדסה והילדים
אחוד יצחק בן הדסה והילדים
מרים בת הדסה והילדים
משה בן הדסה
חידוה בת הדסה והילדים
רינה בת הדסה
ברכה בת הדסה
שמעון אלעזר בן הדסה
שלמה דוד בן הדסה
חנה מרים בת ברכה
יעקב בן חנה מרים

מבצע!!!

בקניית הסטים

"להתעדן באהבתך"

"ותוכו רצוף אהבה"

הספר החדש על המועדים - **מתנה!**

להשיג בטלפון: 052-7179954

ניתן להשיג את הספרים בשעות הערב בב"ב בטל: 052-7179954
ב"ב, שיכון ח' 7685864 • 052-7685864 • 02-6513701 • נתיבה - 055-6683104
• רכסים - 057-3168397 • קרית ספר - 052-7612885 • נתיבות - 054-8481239

דפוס | גרפיקה | הדפסות על מוצרים
03-5275165

רח' בן תנח"ם 19 ב"ב | רח' עזרא 35 ב"ב
4035275165@gmail.com | 4035275165@gmail.com

אני הודפסתי 2-
לל האמיר | לל האיות | לל השיר

להתעדן
כאן בעולם הזה

בישיבת דשמי יצא לאור
את שולחן השבת
הספר מכיל פנינים יקרים
המלוקטים ממאות ספרים.
מופיעים בבענו נפות את מה
שערב לדרך ותמיד לאוהן.
משורבים בספריו מופת.

להשיג בחנויות המובחרות
מתוך | מתוך | מתוך